

Mihec gre v Korotan . . .

(Spisal Josip Vandot.)

(Konec.)

3. Mihec, ali vidiš graščino?

Blaž Smrček si je urezal v leskovem grmu tanko šibico. Zamahnil je z njo po zraku, da je kar zasiknilo. »Mekeke,« je zavpila koza Keza, pa je poskočila prestrašena, misleč, da jo Blaž oplazi, ta nebodigatreba, ta Blaž Smrček. A Blaž je ni oplazil; samo zavpil je nad njo: »Hej, Keza! Ti pokveka kozja! Domov greva — k ončavemu Mihcu greva. Cekin mi bo dal, je rekel, da si kupim drugo Kezo ali pa še Kezka. Resnično mi je rekel davi tako — hehehe.« — In Blaž Smrček je posmrknil, pa se je zakrohotal naglas. Peljal je na vrvi svojo Kezo s Podlesja. Solnce je stalo že tik nad snežniki, in kmalu, kmalu je imelo zatoniti, obžarjajoč visoke skale z rdečim ognjem. Blaž Smrček je stopal za kozo, ki je bila ta dan vsa vesela in zadovoljna. Saj se je bila napasla, in ta Smrček — no, danes je bil ves dan priden in ji je privoščil najboljšo pašo. Pa je bila zadovoljna Keza in je migala z brado. A Blaž Smrček je posmrkaval vso pot in se je muzal. Zaradi ončavega Mihca se je muzal. Obljubil mu je bil Mihec davi cekin, da si kupi drugo Kezo ali pa Kezka. Hehe, pred eno uro je pa videl tam doli na potu Mihca. Pa je zavpil Smrček: »Hej, Mihec! Sem hodi, da mi daš cekin! Ali slišiš, Mihec?« — Mihec se je ozrl nanj, pa je povesil glavo. Spustil se je v tek in bežal proti vasi. Blaž Smrček se je pa smejal na Podlesju, zelo naglas se je smejal. »Cekin mi je obljubil,« je našteval Blaž Smrček. »Pa če mi ga je obljubil, mi ga bo tudi dal . . . Po cekine gre, tako je rekel davi. Nemara je pa vedel za zaklad? Nemara je pa šel v Korotan ponj? Stric Joz pravi, da rastejo tam tolarji in cekini. Hehe, stric Joz je pa velik šaljivec.« — Tako je govoril Blaž Smrček in je stopal za kozo. Domov jo je pripeljal in jo je privezal v hlevu. Potem se je pa izmuznil od doma in je letel naravnost tjadol, kjer je stala Petraševa hiša. Pred hišo na klopi je zagledal Mihca. Jedel je iz velike skleda rumene žgance. Hlastno je jedel Mihec in se ni ozrl nikamor.

»Ti, Mihec,« ga je načgovoril Blaž Smrček. »Po cekin sem prišel. Davi si mi ga obljubil, in zdaj sem prišel ponj. Pa veš, da mi ga boš tudi gotovo dal. Ali si slišal, Mihec?« — Mihec je sklonil glavo, pa je pričel še hlastneje jesti. Nič ni odgovoril. Samo rdeč je postal in je molčal. »Ali si gluhi, ti Mihec?« je nadaljeval Blaž Smrček. »Jaz hočem cekin, da si kupim Kezo ali pa Kezka. Daj mi tisti cekin, Mihec!« — Mihec se je tedaj ozrl vanj, pa je rekel: »Kje naj pa vzamem cekin, Smrček prismojeni? Obljubil sem ti ga pač, to je res. A to sem rekel le takó, veš takó! Kje naj pa vzamem cekin?« — Blaž Smrček se je pa zasmejal porogljivo. »Nimaš cekina, praviš?« je rekel. »Lažeš, ti Mihec. Kaj misliš, da ne vem, da si bil v Korotanu? Glej! Tam pa res rastejo cekini in cvetó tolarji. V Korotanu si bil, pa si jih natrgal in nabral poln klobuk. Kar tiho bodi, Mihec, pa daj mi cekin!«

— Mihec je zajel zadnjikrat z žlico. Postavil je potem skledo kraj sebe na klop, pa je pogledal na Blaža Smrčka. Kakor rak je bil rdeč in je govoril: »Lažeš, lažeš, Smrček . . . Jaz nimam cekinov . . . Lažeš, Smrček . . .«

»Hihi, v Korotanu si pa bil,« se je posmehnil Smrček. »Hihi, verjel si pa, da rastejo tam tolarji in cekini . . . Hihi, Mihec! Še naš Jakec, ki je šele pet let star, ne verjame tega. Prevežani Mihec je pa verjel, hihi.« — In Smrček se je smejal in se je tolkel z rokami po kolenih. Mihca je bilo sram. V prvem trenutku ga je res prišla jezica, da bi bil skočil na Smrčka in ga pošteno zlasal. Že se je dvignil; a tedaj je povetil hipoma glavo. »Zaslужil sem,« je pomislil. »Zakaj sem bil pa tako lahkoveren? Zaslужil sem — in prav mi je.« — Tako je mislil Mihec samprisebi. Naglas je pa rekel: »Blaž, lepo te prosim, ne govori tako! Prijatelja bodiva. Samo takó ne govori!« — Prosil je Mihec, in ga je bilo še bolj sram. A Blaž Smrček je bil škodoželjen — in to ni bilo prav. Krohotal se je in je ponavljal venomer: »Daj mi tisti cekin, ti Mihec. Poln klobuk si jih natrgal in nabral v Korotanu . . . Daj mi tisti cekin, pravim.« — Mihec je pa spet prosil: »Tiho bodi, Blaž, in ne govori takó! Veš, lahko bi te premikastil. A nočem. Samo, da ne govoriš, samo zato te nočem. Veš, Blaž, ne govori takó!«

A Blaž Smrček ga je dražil naprej. A hipoma se je zadrł za njim osoren glas. Blaž se je naglo ozrl, pa je zagledal za sabo strička Joz. »O jej, striček Joz!« je izpregovoril Blaž Smrček in je zatisnil ušesa, misleč, da ga pograbi striček Joz. Naglo se je obrnil, pa je pokazal pete. Toda na cesti se je brž ustavil in je še zaklical: »V Korotanu je bil, striček Joz. Poln klobuk cekinov in tolarjev si je natrgal in nabral tam. Res je bil v Korotanu, striček Joz. Hihi, res.« — In Blaž Smrček se je zasmeljal in je potem zbežal, da se je kar kadilo za njim.

Striček Joz se je pa ustavil pred Mihcem. Pogledal ga je od nog do glave, pa se je namuznil. »V Korotanu si bil? V Korotanu da si bil?« je vprašal. In je nadaljeval: »Predrta reč! Ti prismuknjenec prismuknjeni! Ali si bil res v Korotanu?« — A Mihec je samo povetil glavo in je zardel do ušes. V zadregi se je nasmehnil, pa je molčal. »No, ali boš govoril?« je nadaljeval striček Joz, ko je Mihec še vedno molčal. »Kaj si tam izgubil jezik, ti jezikavost? Ali pa si ga danes pozabil namazati? No, ali boš kaj govoril?« — Mihec je že dvignil glavo in je že odprl usta, da bi govoril. A sedaj se je prikazala na pragu Petraševa mati. »Le daj ga, striček Joz!« je rekla. »Glej, kaj se ti izmisli ta naték! Gre, kar zjutraj gre, pa ga ni ves božji dan domov. Ti nesrečni otrok! Na, pa pride pod noč, pa pravi, da je bil v Korotanu. Cekine in tolarje da je šel trgat, da si sezida graščino. Glej ga, striček Joz, tega sanjavca, poglej!«

Striček Joz se je zagnal v smeh tako glasno, da se je razlegalo v vas. »V Korotanu si bil, ti Mihec?« je rekel potem, ko je izginila Petraševa mati nazaj v vežo. »Res, da si bil v Korotanu? Mihec, Mihec, zakaj si pa tak lahkovernež? Graščino si hotel, ti pohlepnost mala? Zato si bil tako lahkoveren! Pohlepnost te je preslepila, sama pohlepnost . . . Prav, prav

ti je, da si mi šel na limanice. Si boš vsaj zapomnil, kaj je pohlepnost. Pa se je boš varoval drugokrat. Kaj, ti Mihec?» — Mihca je bilo vedno bolj sram. Zato je pa molčal in je samo prikimal z glavo: »Mhm...«

»No, prav ti je, prav,« je ponovil striček Joz in je nadaljeval potem: »Graščino si hotel, graščino! Mihec, stopi sem!« — Mihec se je obotavljal samo za trenutek. Potem je pa stopil pred strička Joza. Striček Joz je zamahnil z rokami, pa je pograbil Mihca spet za ušesa. Samo bolj porahlo. »Mihec, ali vidiš graščino?» je vprašal potem Mihca. — »Ovbe!« je spet klical Mihec bolestno, ker so ga bolela ušesa še iz Korotana. »Ovbe!« je ponavljal. »Ne vidim nič graščine, striček, ne vidim je nič,« — »Mihec, ali boš videl graščino?» je vprašal nanovo striček Joz in ga je prijel še malo za »sladke«. A Mihec ni nič zastokal. Glejte, Mihec se je zasmel naglas. »Ne bom videl graščine, striček Joz, ne bom je videl nikdar,« je odgovoril in se je smejal. »Nočem graščine, pa tudi cekinov in tolarjev nočem. Doma ostanem, striček Joz, pa bom kmet.« — Striček je tedaj izpustil njegovo glavo, pa ga je potrepljal po rami. »To je beseda,« je dejal. »Tako je prav, fant, tako je prav... Zdaj mi boš pa povedal, kako je bilo kaj v Korotanu.«

In vsedla sta se na klop, in Mihec je povedal vse, kar je doživel v Korotanu. Vse je povedal in ni zamolčal ničesar. Striček Joz ga je poslušal in se je smejal. A tudi Mihec se je smejal, in ni ga bilo več sram, saj je vedel, da bo stric molčal; Smrčku pa itak nihče nič ne verjame. Zaslužil je pa tudi malo osramočenja, in kaj bi se vznemirjal. Ali ni bolje, da se smeje tudi sam? Pa če se smeje, bodo videli kmalu ljudje, da ga ne boli prav nič. Pa bodo pozabili na vse in nič več se ne bodo norčevali, češ: »Glejte ga Petraševga Mihca! V Korotan je šel trgat cekine in nabirat tolarje, da si sezida graščino. Glejte ga!« — Tiho bodo ljudje in ga ne bodo dražili.

Mrak se je delal nad zagorsko dolino, ko se je dvignil striček Joz, da gre domov. Še enkrat je potrepljal Mihca po rami, pa mu je rekel dobrovoljno: »Pa pridi jutri k meni. Namažem ti kruh z medom. Še velik kos ti ga namažem. Ali si slišal, Mihec?» — »Slišal,« je odgovoril Mihec. — »Lahko noč, striček.« — In striček je stopil dva koraka naprej. Tedaj se je pa zasmel Mihec in je zaklical za njim: »Striček, ali slišite? Dvakrat ste mi navili ušesa. Pa nisem videl Benetk in tudi graščine nisem videl. Pa ste rekli, da tudi Korotana ne bom videl. Videl sem ga pa le, striček, videl sem ga pa le. In tisti na Strmcu mi je rekel, naj vas pozdravim. Ne vem, zakaj mi je to naročil.«

Striček Joz je zažugal z roko. »Pribiti fant!« je dejal. »Mora čebljati venomer, mora! Pa ga nisem namazal danes z medom, resnično da ga nisem. Ti spaka ti...«

Striček Joz se ni jezil. Saj je vedel, dobro je vedel striček Joz: Ta Mihec, ta poniglavce, je vendarle dobra dušica! In žal je bilo stricu Jozu natihem, da je natvezel fantu tisto bajko o cekinih in o tolarjih v Korotanu. In sram ga je bilo natihem — končno: njega, starca.

